

Sygn. akt I C 11/21 upr.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lipca 2021 r.

Sąd Rejonowy w Dębicy, Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Beata Kozik

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Stępień

po rozpoznaniu w dniu 28 lipca 2021 r. w Dębicy na rozprawie

sprawy z powództwa M. J. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...)z siedzibą w S.

przeciwko (...) z siedzibą

w S.

o zapłatę kwoty 492,00 zł

I. zasądza od pozwanego (...)

z siedzibą w S. na rzecz powoda M. J. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w S. kwotę 190,00 zł (słownie: sto dziewięćdziesiąt złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 sierpnia 2017 r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałej części powództwo oddala;

III. koszty procesu pomiędzy stronami wzajemnie znosi.

Sygn. akt I C 11/21 upr.

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Rejonowego w Dębicy z dnia 28 lipca 2021 r.

Powód M. J. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w S. wytoczył powództwo przeciwko (...) z siedzibą w S. wnosząc o zasądzenie kwoty 492,00 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 sierpnia 2017 r. do dnia zapłaty.

Na uzasadnienie podał, że w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej zawarł w dniu 14 czerwca 2017 r. z B. G. (1) umowę najmu pojazdu zastępczego numer 0009/03/2017, której przedmiotem był samochód marki F. (...). Strony ustaliły, że stawka dobowa za najem pojazdu wynosić będzie 200,00 zł netto (246,00 zł brutto), a okres najmu pojazdu zakończy się z chwilą zakończenia procesu likwidacji szkody lub naprawy pojazdu uszkodowanego. W dniu 28 czerwca 2017 r. uszkodowany dokonał zwrotu pojazdu zastępczego do wypożyczalni prowadzonej przez powoda. Łączna kwota wynagrodzenia należna powodowi za najem samochodu zastępczego przez okres 15 dni wyniosła 3.690,00 zł (brutto). Wraz z umową najmu samochodu zastępczego powód i uszkodowany zawarli umowę cesji na mocy, której uszkodowany przelał wierzytelność w postaci odszkodowania należnego mu od pozwanego z tytułu naprawienia szkody, jaką poniósł w związku z koniecznością najmu samochodu zastępczego. Na tej podstawie powód uzyskał uprawnienie do dochodzenia wynagrodzenia za najem samochodu zastępczego bezpośrednio od pozwanego. O dokonanej cesji powód poinformował pozwanego drogą mailową. W dniu 29 czerwca

2017 r. powód wystawił fakturę VAT numer (...) za najem samochodu zastępczego i przesłał ją pozwanemu. W związku z bezskutecznym upływem terminu jej płatności powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty wynikającej z faktury. Pozwany jedynie częściowo uznał roszczenie powoda, wypłacając w dniu 5 lipca 2017 r. kwotę 475,00 zł stanowiącą odszkodowanie za jedynie 5 dni najmu pojazdu zastępczego przy zredukowanej przez pozwanego stawce najmu kwoty 200,00 zł netto za dobę do kwoty 95,00 zł brutto za dobę. Odwołanie złożone przez powoda nie przyniosło zmiany stanowiska pozwanego. W przedmiotowej sprawie obowiązek pokrycia kosztów wynajmu samochodu zastępczego spoczywa na pozwanym w związku z faktem, że sprawca szkody, w wyniku, której uszkodzeniu uległ samochód poszkodowanego posiadał aktualne ubezpieczenie OC w (...) i pozwany przyjął swoją odpowiedzialność w tym zakresie. Powód podał dodatkowo, że dochodzi jedynie roszczenia częściowego domagając się zasądzenia kwoty 492,00 zł, nie zrzekając się jednak pozostałej części roszczenia.

W dniu 13 października 2020 r. Sąd Rejonowy w Dębicy wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, sygn. akt I Nc 540/20.

Pozwany (...) z siedzibą w S. wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Na uzasadnienie podał, że nie kwestionuje zdarzenia ubezpieczeniowego i własnej odpowiedzialności jako ubezpieczyciel OC sprawcy. Podał jednak, że powództwo jest niezasadne. Pozwany za najem pojazdu zastępczego wypłacił kwotę 475,00 zł przy przyjęciu 5 dni okresu korzystania z pojazdu zastępczego za uzasadniony i stawki 95,00 zł brutto (dla auta klasy C). Pozwany zarzucił, że na poszkodowanym zgodnie z art. 354 2 k.c. i art. 362 k.c. ciąży obowiązek polegający na podejmowaniu kroków w celu zmniejszenia zakresu szkody i nie narażania dłużnika na zbyt daleko idącą odpowiedzialność. Poszkodowany powinien postępować z regułami należytej staranności oraz współpracować z dłużnikiem (pозwanym). Postępowanie poszkodowanego nie było adekwatne do zakresu powołanych przepisów. Do zdarzenia drogowego doszło w dniu 20 maja 2017 r. i strona pozwana przekazała poszkodowanemu informację o możliwości zorganizowania najmu pojazdu zastępczego, przy czym możliwe to było w podmiotach współpracujących z pozwaną za 95,00 zł brutto na dobę, mając na uwadze klasę pojazdu C. Poszkodowany mimo, że już w dniu 24 maja 2017 r. dysponował wiedzą o możliwości tańszego najmu pojazdu zastępczego u podmiotów współpracujących z pozwaną nie skontaktował się w taki sposób by realnie poznać szczegóły propozycji najmu. Poszkodowany nie kontynuował procedury najmu u asystorów pozwanej. Ponadto umowa cesji nie pozbawia poszkodowanego możliwości dowiadywania się u ubezpieczyciela o pojeździe zastępczym. Skoro istniała możliwość wynajęcia samochodu zastępczego w oparciu o stawkę 95,00 zł, a powód nie udowodnił aby z innych przyczyn oferta kontrahenta poszkodowanego była korzystniejsza od propozycji pozwanej nie można uznać, aby koszty najmu po stawce na jaką zdecydował się poszkodowany były uzasadnione. Pozwany powołał się między innymi na uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011 r., sygn. akt III CZP 5/11 oraz uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2017 r., sygn. akt III CZP 20/17. Pozwana zakwestionowała także zbyt długie korzystanie z pojazdu zastępczego, nieuzasadnione okolicznościami sprawy. Przedłużenie czasu naprawy samochodu ponad niezbędny zakres nie może obciążać towarzystwa ubezpieczeniowego, gdyż wykracza poza normalne następstwa zdarzenia o których mowa w art. 361 1 k.c.

Okoliczności bezsporne pomiędzy stronami.

W dniu 27 maja 2017 r. w kolizji drogowej, mającej miejsce w D. uległ uszkodzeniu samochód osobowy marki S. (...) o numerze rejestracyjnym (...), należący do B. G. (1). Sprawca kolizji w dacie zdarzenia posiadał polisę odpowiedzialności cywilnej u pozwanego ubezpieczyciela (...) z siedzibą w S.. Szkoda w pojeździe została zgłoszona ubezpieczycielowi przez poszkodowanego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 24 maja 2017 r. odbyły się oględziny pojazdu poszkodowanego B. G. (1) marki S. (...) i został sporządzony protokół szkody w pojeździe o numerze rejestracyjnym (...). Poszkodowany został wówczas poinformowany w formie pisemnej o możliwości najmu pojazdu zastępczego za kwotę brutto 95,00 zł na dobę u podmiotów współpracujących z

pozwany, którego koszt pokrywa (...) z siedzibą w S.. Poszkodowany B. G. (1) podpisał protokół w którym znajdowała się powyższa informacja.

Dowód:

- **kopia protokołu szkody w pojeździe z dnia 24 maja 2017 r., k. 94-96.**

W dniu 14 czerwca 2017 r. pomiędzy powodem M. J. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) z siedzibą w S., a poszkodowanym B. G. (1) została zawarta umowa bezgotówkowego najmu pojazdu zastępczego marki F. (...) na czas naprawy pojazdu i likwidacji szkody ze stawką dobową 200,00 zł netto. Dnia 14 czerwca 2017 r. został sporządzony protokół zdawczoodbiorczy wynajętego pojazdu, gdzie wskazano datę wyjazdu na dzień 14 czerwca 2017 r. natomiast datę zwrotu pojazdu na dzień 28 czerwca 2017 r.

Dowód:

- **kopia umowy najmu pojazdu zastępczego z dnia 14 czerwca 2017 r., k. 12-14,**
- **kopia protokołu zdawczo-odbiorczego z dnia 14 czerwca 2017 r., k. 15,**

Na arkuszu naprawy pojazdu podpisanym przez A. Z. wskazano, że uszkodzony pojazd najemcy został przyjęty do serwisu dnia 13 czerwca 2017 r., naprawę rozpoczęto w dniu 14 czerwca 2017 r., zakończono w dniu 27 czerwca 2017 r., zaś odbiór pojazdu z serwisu przez najemcę nastąpił w dniu 28 czerwca 2017 r.

Dowód:

- **kopia arkusza naprawy pojazdu, ka 17.**

W dniu 14 czerwca 2017 r. pomiędzy powodem M. J. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) z siedzibą w S., a poszkodowanym B. G. (1) została zawarta umowa cesji wierzytelności w postaci prawa do odszkodowania za korzystanie z pojazdu zastępczego w okresie od dnia powstania szkody komunikacyjnej do dnia zakończenia naprawy samochodu.

Dowód:

- **odpis umowy cesji wierzytelności z dnia 14 czerwca 2017 r., k. 35.**

W dniu 29 czerwca 2017 r. powód M. J. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) z siedzibą w S. wystawił fakturę VAT numer (...) na kwotę brutto 3.610,00 zł z tytułu najmu pojazdu zastępczego klasy C za 15 dni najmu przystawce netto 200,00 zł. W fakturze został określony termin płatności na dzień 12 lipca 2017 r. Na fakturze znalazła się adnotacja, że faktura płatna jest przez (...) S.A. z siedzibą w S..

Dowód:

- **kopia faktury VAT numer (...) z dnia 29 czerwca 2017 r., k. 33.**

Pismem z dnia 17 lipca 2017 r. powód M. J. wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 3.690,00 zł, wskazując że nie została dokonana płatność przez firmę ubezpieczeniową. Strona pozwana wypłaciła powodowi kwotę 475,00 zł w stanowiącą odszkodowanie za 5 dni najmu pojazdu zastępczego przy stawce 95,00 zł brutto na dobę.

Rozpatrując odwołania powoda strona pozwana podała, iż brak podstaw do przyjęcia stawki wskazanej przez powoda za najem pojazdu zastępczego oraz czasu trwania najmu, gdyż poszkodowany ma obowiązek optymalizowania wydatków związanych ze szkodą.

Dowód:

- **odpis pisma pozwanego z dnia 20 grudnia 2018 r., k. 38, - odpis pisma pozwanego z dnia 13 grudnia 2019 r., k. 40, - odpis odwołania powoda z dnia 11 grudnia 2018 r., k. 41,**
- **kopia decyzji z dnia 19 grudnia 2018 r., k. 38-39,**
- **kopia decyzji z dnia 12 grudnia 2019 r., k. 40,**
- **kopia decyzji z dnia 5 lutego 2021 r. w aktach szkodowych.**

Poszkodowany B. G. (1) nie dysponował innym pojazdem oprócz uszkodzonego w kolizji z którego mógłby korzystać po zdarzeniu drogowym z dnia 20 maja 2017 r. Zapoznał się z propozycją strony pozwanej najmu pojazdu zastępczego, jednakże z niej nie skorzystał. Poszkodowany twierdzi, że warunki były niesatysfakcjonujące.

Poszkodowany B. G. (1) przed szkodą wykorzystywał uszkodzony pojazd marki F. (...) do codziennego dojazdu do pracy oraz do innych celów. B. G. (1) był nadto właścicielem innego pojazdu marki P., który był wykorzystywany przez jego żonę

B. G. (2) do codziennego użytku.

Dowód:

- **kopia oświadczenia B. G. (1), k. 16,**
- **zeznania świadka B. G. (1) na piśmie, k. 141-147.**

Stawka dobową z tytułu najmu pojazdu zastępczego w firmach współpracujących z pozwanym (...) z siedzibą w S. w klasie pojazdu C wynosiła 95,00 zł brutto. Powyższa cena obejmowała także dodatkowe usługi związane z wynajmem pojazdu, w tym w szczególności obsługę klienta poza godzinami pracy biura, przygotowanie pojazdu do wynajmu, użytkowanie wynajmowanego pojazdu poza granicami RP oraz podstawienie i odbiór pojazdu od klienta zgodnie z jego życzeniem. Samochody były wypożyczane bez limitu kilometrów z aktualnym ubezpieczeniem OC i AC. Klienci (...)

(...) z siedzibą w S. nie ponosili także ewentualnych kosztów związanych z pokryciem udziału własnego w nieumyślnie wyrządzonych szkodach w pojeździe zastępczym.

Dowód:

odpis oświadczenia (...) z siedzibą w K. z dnia 15 marca 2019 r., k. 97,

- **odpis oświadczenia (...) z siedzibą w**

W. z dnia 3 stycznia 2019 r., k. 98,

- **odpis oświadczenia (...) z siedzibą w W. z dnia 17 stycznia 2018 r., k. 99.**

Za uzasadniony konieczny czas trwania naprawy uszkodzonego pojazdu marki S. (...) o numerze rejestracyjnym (...) należy uznać okres 7 dni kalendarzowych. Technologiczny czas naprawy tego pojazdu wynosił około 15,2 (...) — należy przyjąć, że jest to 3 dni robocze. Według segmentacji Instytutu (...) pojazd marki S. (...) (pojazd uszkodzony) zaliczany jest do segmentu podstawowego klasa C. Według segmentacji Instytutu (...) pojazd marki F. (...) (pojazd wynajęty) zaliczany jest do segmentu podstawowego klasa C. Średnia stawka najmu pojazdu zastępczego dla pojazdu z segmentu podstawowego klasa C na terenie województwa (...) w pierwszym półroczu 2017 r. wynosiła około 201 zł brutto za jeden dzień najmu, przy wynajmie trwającym powyżej 14 dni. Wyliczona stawka najmu dotyczy wynajmu bezgotówkowego, stosowanego przy likwidacji szkody z OC sprawcy.

W przypadku najmu bezgotówkowego, stosowanego przy likwidacji szkody z OC sprawcy, koszt najmu samochodów jest znacznie zróżnicowany. Dla klasy C do której zaliczany jest uszkodzony samochód marki S. (...) koszt wynajmu wynosił od 121,77 zł brutto do 261,99 zł brutto za 1 dzień, przy wynajmie trwającym powyżej 14 dni średnia stawka najmu wynosiła około 201 zł brutto. Powód zastosował stawkę najmu w wysokości 200,00 zł netto 246,00 zł brutto za 1 dzień najmu pojazdu z segmentu podstawowego klasa C poza aglomeracją (...).

Dowód:

- **opinia biegłego z zakresu techniki samochodowej i ruchu drogowego mgr inż.**

A. B. z dnia 24 maja 2021 r., k. 149-160.

Dokonując powyższych ustaleń Sąd oparł się na zalegających w aktach sprawy dokumentach, w tym dokumentach znajdujących się w aktach szkody. Dokumenty zebrane w aktach sprawy nie były przez strony kwestionowane, ich prawdziwość i wiarygodność również nie budziła wątpliwości Sądu. Ponadto nie ulega wątpliwości, że zostały one sporządzone w okolicznościach w nich stwierdzonych. Dowody z dokumentów stanowiły dowód tego, że osoby, które je podpisały, złożyły oświadczenia zawarte w tych dokumentach (art. 245 k.p.c.).

Dał Sąd wiarę zeznaniom świadka B. G. (1) który podał, że dokonał wyboru firmy powoda oferującej najem pojazdów na podstawie wyszukiwarki w internecie oraz nie kontaktował się z firmami wskazanymi przez pozwaną. Nie można było uznać za wiarygodne twierdzenie, że nie satysfakcjonował go termin wypożyczenia oraz warunki zaproponowane przez pozwaną były dla niego niesatysfakcjonujące. Świadek nie wyjaśnił jednak z jakich powodów najem miałby być niesatysfakcjonujący. Podał, że nie kontaktował się z firmami wskazanymi przez pozwanego.

Podzielił Sąd opinię biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej i ruchu drogowego mgr inż. A. B., jako rzeczową, spójną i sporządzoną zgodnie z zasadami wiedzy, którą biegły w swej dziedzinie posiada. Opinia ta nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego opinia biegłego ma na celu ułatwienie sądowi rozeznania i zrozumienia dziedziny (rozstrzyganej kwestii) wymagającej wiadomości specjalnych. W tym znaczeniu biegły jest pomocnikiem sądu, jednakże prezentuje własne stanowisko w kwestii, którą sąd rozstrzyga. Biegły zachowuje niezawisłość co do merytorycznej treści opinii, co zapewnia prawidłową rolę tej opinii w postępowaniu sądowym (vide: orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 1997 r., sygn. akt I CKN 44/96, nie publ., za T. Erecińskim, „Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego. Część pierwsza. Postępowanie rozpoznawcze”, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2003 wydanie 4 zmienione i uaktualnione, pod red. T. Erecińskiego, tom I, s. 553, teza I). Co niezwykle istotne na tle przedmiotowej sprawy „opinia biegłego ma na celu ułatwienie sądowi należytej oceny zebranego w sprawie materiału wtedy, gdy potrzebne są do tego wiadomości specjalne. Nie może ona natomiast sama być źródłem materiału faktycznego sprawy, ani tym bardziej stanowić podstawy ustalenia okoliczności będących przedmiotem oceny biegłego” (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 lipca 1969 r., sygn. akt I CR 140/69, publ. OSNC 1970 r., nr 5, póż. 85). „Spór rozstrzyga sąd, a nie biegły; biegły jest tylko pomocnikiem sądu, dostarczającym mu specjalnych wiadomości naukowych, technicznych itp., których sąd może nie posiadać” (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 4 stycznia 1935 r., sygn. akt C.III. 18/34, publ. Zb. Urz. 1935 r., póż. 285, za J. Gudowskim, „Kodeks postępowania cywilnego - tekst, orzecznictwo, piśmiennictwo”, Wydawnictwo Prawnicze sp.

z o.o. Warszawa 1998 r., tom I, s. 520, teza 2).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie jedynie w części.

Powód niniejszym pozwem dochodzi zapłaty odszkodowania z tytułu najmu pojazdu zastępczego w kwocie 492,00 zł jako roszczenie częściowe.

W myśl art. 509 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki (art. 509 2 k.c.).

Poszkodowany przeniósł wierzytelność z tytułu prawa do odszkodowania za szkodę powstałą w dniu 20 maja 2017 r. z tytułu najmu pojazdu zastępczego marki F. (...).

Podstawę prawną powództwa stanowią przepisy ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli (Dz. U. z 2021 r., poz. 854 z późn. zm.). W myśl art. 4 ustawy, ubezpieczeniem obowiązkowym jest ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów. Zgodnie zaś z art. 13 ust. 2 ww. ustawy, w obowiązkowych ubezpieczeniach odpowiedzialności cywilnej odszkodowanie wypłaca się w granicach odpowiedzialności cywilnej podmiotów objętych ubezpieczeniem. W sprawach nieuregulowanych ustawą zastosowanie znajdują przepisy kodeksu cywilnego (art. 22 ust. 1 ww. ustawy). W myśl art. 822 1 k.c., przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony (i 1). Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela (S 4). Odpowiedzialność sprawcy szkody opiera się z kolei na przepisie art. 436 2 k.c., zgodnie z którym, w razie zderzenia się mechanicznych środków komunikacji poruszanych za pomocą sił przyrody wymienione osoby mogą wzajemnie żądać naprawienia poniesionych szkód tylko na zasadach ogólnych. Nadto, zastosowanie znajduje art. 363 k.c., a w wypadku odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń – zasady określone w 2 tego przepisu. Powszechnie przyjmuje się również, iż w polskim systemie prawnym obowiązuje zasada pełnego odszkodowania. Zakres obowiązku naprawienia szkody normuje w podstawowy sposób art. 361 k.c. Nakłada on co do zasady na zobowiązanego do naprawienia szkody

odpowiedzialność ograniczaną normalnymi następstwami działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła oraz stratami, które poszkodowany poniósł bądź (także) korzyściami, których w wyniku wyrządzenia szkody nie uzyskano.

W rozpoznawanej sprawie pozwany nie kwestionował tego, że sprawcą szkody była osoba ubezpieczona z tytułu odpowiedzialności cywilnej u pozwanego towarzystwa ubezpieczeń.

Kwestią sporną pomiędzy stronami był czas trwania najmu pojazdu zastępczego przez poszkodowanego oraz wysokość stawki dobowej za najem.

W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, iż w majątku poszkodowanego powstała szkoda majątkowa, której część stanowią koszty wynajmu pojazdu zastępczego. Nie podlega bowiem wątpliwości, iż w sytuacji, gdyby do kolizji de facto nie doszło, nie powstałyby dodatkowe koszty związane z najmem pojazdu zastępczego. Konieczność poniesienia takiego wydatku pozostawała co do zasady w adekwatnym związku przyczynowym z wystąpieniem kolizji drogowej.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 17 listopada 2011 r., sygn. akt III CZP 5/11, LEX numer 2340475) wskazał jednoznacznie, iż odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego, niesłużącego do prowadzenia działalności gospodarczej, obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego; nie jest ona uzależniona od niemożności korzystania przez poszkodowanego z komunikacji zbiorowej.

Świadczenie odszkodowawcze należne od ubezpieczyciela w ramach jego odpowiedzialności gwarancyjnej z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdu mechanicznego jest zawsze świadczeniem pieniężnym (art. 805 2 pkt 1 k.c. i art. 822 1 k.c.). Poszkodowany o najmie pojazdu zastępczego podejmuje autonomiczną decyzję i dopiero po zakończeniu najmu kieruje żądanie do ubezpieczyciela o zwrot celowych i ekonomicznie uzasadnionych wydatków. Poszkodowany nie ma też obowiązku uzyskiwania i oczekiwania na uprzednią zgodę ubezpieczyciela na

wynajem pojazdu zastępczego. Z kolei zakład ubezpieczeń jako profesjonalista może sugerować poszkodowanemu źródła wynajmu pojazdu zastępczego, oceniane przez siebie jako korzystne, co do jakości i ceny tej usługi.

Odpowiedzialność ubezpieczyciela obejmuje powyższe wydatki (za najem pojazdu zastępczego) także w przypadku szkody całkowitej, a więc gdy odszkodowanie ustalone zostało jako różnica pomiędzy wartością pojazdu mechanicznego sprzed zdarzenia powodującego szkodę a wartością pojazdu w stanie uszkodzonym, którego naprawa okazała się niemożliwa lub nieopłacalna (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 listopada 2013 r., sygn. akt 111 czp 76/13, OSNC 2014, Nr 9, poz. 85).

Refundacji podlegają wydatki rzeczywiście poniesione przez poszkodowanego na najem pojazdu zastępczego. Wprawdzie w orzecznictwie Sądu Najwyższego ukształtował się pogląd, że naprawa uszkodzonego pojazdu nie jest warunkiem wypłaty odszkodowania, bo istotne znaczenie ma fakt powstania szkody, a nie jej naprawienie, to nie jest on adekwatny do sytuacji najmu pojazdu zastępczego. W przypadku tego rodzaju roszczenia, strata majątkowa powstaje dopiero z chwilą poniesienia kosztów najmu tego pojazdu (tak Sąd Najwyższy w uchwałach z dnia 17 listopada 2011 r., sygn. akt III CZP 5/11, LEX numer 2340475 oraz z dnia 24 sierpnia 2017 r., sygn. akt III CZP 20/17, LEX numer 2340475). Sąd Najwyższy konsekwentnie przyjmuje, że elementem szkody doznanej przez poszkodowanego jest zobowiązanie do zapłaty czynszu najmu pojazdu zastępczego, o ile koszty te zostały poniesione. Wynika stąd, że nie stanowi szkody sama utrata możliwości korzystania z samochodu, natomiast poniesione koszty tej utraty wchodzi w zakres szkody. W orzecznictwie Sądu Najwyższego uznając, że wydatki w postaci kosztów najmu muszą być przez poszkodowanego zapłacone, nie sformułowano wymagania wyłącznie realnego, rzeczywistego spełnienia świadczenia przez dokonanie zapłaty wynajmującemu. Przesądzono jedynie, że gdy koszty te są celowe i ekonomicznie uzasadnione, to przysługuje odszkodowanie, nie przesądzono natomiast w jaki sposób poszkodowany powinien zapłacić czynsz najmu. Oznacza to, że do poszkodowanego należy decyzja, czy spełni świadczenie w sposób typowy przez dokonanie zapłaty, czy w inny sposób, np. przenosząc na wierzyciela swoją wierzytelność wobec sprawcy o zapłatę zobowiązania. Za takim poglądem przemawia równorzędność różnych sposobów wykonania zobowiązania znana przez polskie prawo obligacyjne. Jeżeli obie strony umowy najmu godzą się na inny sposób wykonania zobowiązania w miejsce realnej zapłaty, to nie może być to traktowane jako gorszy sposób wykonania zobowiązania. Dokonanie zatem przez poszkodowanego cesji wierzytelności przysługującej mu wobec sprawcy szkody nie wywołuje odmiennego skutku od zapłaty czynszu najmu pojazdu zastępczego i z woli stron staje się taką zapłatą (por. uchwała Sądu

Najwyższego z dnia 13 marca 2020 r., sygn. akt III CZP 63/19, LEX numer 2830567).

W przedmiotowym stanie faktycznym nie było okolicznością kwestionowaną, iż w związku z dokonaną pomiędzy powodem a poszkodowanym w następstwie kolizji cesją wierzytelności z tytułu zawarcia umowy bezgotówkowego najmu pojazdu zastępczego przeniesiona została na rzecz powoda wierzytelność. Powód w wyniku umowy przelewu zajął pozycję wierzyciela (poszkodowanego). Konsekwencją powyższego jest zatem przyjęcie, że działania powoda (zwłaszcza w zakresie wyboru stawek za najem pojazdu zastępczego) należy oceniać, biorąc pod uwagę profesjonalny charakter działalności wynajmującego i znajomość cen stosowanych na rynku. W takim przypadku ubezpieczyciel nie musi zatem wykazywać, że wybór droższego podmiotu wynajmującego samochodu zastępcze był wynikiem świadomego (niedbałego) działania, ale wystarczy, że udowodni samo istnienie rażąco wygórowanych stawek.

W pierwszej kolejności odnosząc się do realiów rozpoznawanej sprawy stwierdzić należało, iż skorzystanie przez poszkodowanego w kolizji z pojazdu zastępczego było uzasadnione.

Sąd uznał ostatecznie, iż roszczenie w związku z wynajmem pojazdu zastępczego jest zasadne jedynie w części dotyczącej okresu dwóch dni najmu, gdyż za 5 dni najmu ubezpieczyciel wypłacił odszkodowanie. Jak wynika z opinii biegłego z zakresu techniki samochodowej i ruchu drogowego mgr inż. A. B. technologiczny czas naprawy pojazdu poszkodowanego to 7 dni roboczych, a opinię tą Sąd podziela. Niezasadne było więc żądanie powoda, aby należne mu było odszkodowanie za najem samochodu zastępczego za okres 15 dni. Powód w żaden sposób nie uzasadnił przyczyn przedłużającej się naprawy ani też nie wskazał warsztatu naprawczego w którym była wykonywana usługa. W aktach

sprawy zalega kserokopia arkusza naprawy pojazdu (k. 1 7), z którego nie wynika w jakim warsztacie naprawczym samochód był naprawiany, brak też wskazania marki i numeru rejestracyjnego pojazdu. Nie złożono także faktury za naprawę samochodu. Uszkodzenia pojazdu były powierzchowne a zakres naprawy i rodzaj części zamiennych koniecznych do naprawy mógł zostać ustalony bez demontażu ustalonych elementów. Części zamienne powinny być zamówione i dostarczone przed oddaniem pojazdu do zakładu naprawczego. Zakład nie powinien przyjmować samochodu do naprawy przed zamówieniem i dostarczeniem części. Koszty najmu pojazdu zastępczego winny być powiązane z niezbędnym i uzasadnionym czasem naprawy. Powód zgodnie z ciężarem dowodzenia wynikającym z art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c. nie wykazał okoliczności, które uzasadniały przedłużającą się naprawę, skoro strona pozwana kwestionowała czas naprawy i tym samym czas korzystania z pojazdu zastępczego. Za przedłużającą się naprawę, zdaniem Sądu, odpowiedzialność ponosi poszkodowany (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2019 r. sygn. akt III CZP 84/18).

Ponadto w ocenie Sądu winna być przyjęta stawka najmu pojazdu zastępczego w wysokości 95,00 zł brutto za dobę, gdyż w takiej stawce poszkodowany miał możliwość wynajęcia samochodu w firmie współpracującej z ubezpieczycielem. Poszkodowany już w dniu 24 maja 2017 r. był poinformowany przez ubezpieczyciela o takiej możliwości z podaniem wysokości stawek (vide: protokół szkody, k. 94-96), jednakże zdecydował się na wynajęcie pojazdu zastępczego u powoda w dniu 14 czerwca 2017 r. po stawce znacznie wyższej, to jest 246 zł brutto.

Poszkodowany nie współdziałał z pozwanym, aby zminimalizować rozmiary szkody, choć do powyższego obligowała go treść art. 354 2 k.c. Naruszenie tej zasady skutkuje uznaniem, że wierzyciel przyczynił się do zwiększenia rozmiarów szkody, co uzasadnia zmniejszenie zakresu obowiązku jej naprawienia stosownie do art. 362 k.c. Powinnością poszkodowanego jest lojalne postępowanie na etapie likwidacji szkody przez ograniczenie zakresu świadczenia odszkodowawczego ubezpieczyciela, a nie zbędne zwiększanie wysokości szkody. Brak podjęcia takich działań mimo, że leżały w zakresie możliwości poszkodowanego, nie może zwiększać odszkodowania należnego od ubezpieczyciela zobowiązanego do naprawienia szkody.

Sąd Rejonowy w Dębicy wskazuje na jedno z ostatnich orzeczeń Sądu Najwyższego, a mianowicie uchwałę z dnia 24 sierpnia 2017 r., sygn. akt III CZP 20/17. W uchwale tej Sąd Najwyższy stwierdził, że wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego, przekraczające koszty zaproponowanego przez ubezpieczyciela skorzystania z takiego pojazdu są objęte odpowiedzialnością z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, jeżeli ich poniesienie było celowe i ekonomicznie uzasadnione to jest usprawiedliwione szczególnymi okolicznościami i potrzebami poszkodowanego. Co więcej, w uzasadnieniu rzeczonożnego orzeczenia wprost wyrażono tezę, iż jeżeli istotne warunki wynajmu proponowanego przez ubezpieczyciela (we współpracy z przedsiębiorcą wynajmującym pojazdy) czynią zadość potrzebie ochrony uzasadnionych potrzeb poszkodowanego, nie ma podstaw, by obciążać osoby zobowiązane do naprawienia szkody wyższymi kosztami związanymi ze skorzystaniem przez poszkodowanego z droższej oferty. Odstępstwa od tej reguły nie uzasadniają drobne niedogodności o charakterze niemajątkowym, które mogą wiązać się np. z koniecznością nieznacznie dłuższego oczekiwania na podstawienie pojazdu zastępczego proponowanego przez ubezpieczyciela.

Sąd Rejonowy w Dębicy rozpoznający niniejszą sprawę podziela to stanowisko. Ciężar dowodu wykazania celowości i racjonalności poniesienia wyższych kosztów najmu spoczywa w takim przypadku na poszkodowanym. W niniejszej sprawie na powodzie, który w ocenie Sądu Rejonowego takiemu obowiązkowi nie sprostał.

Pozwany wykazał, że zaproponował poszkodowanemu zorganizowanie możliwości najmu pojazdu zastępczego, co potwierdził świadek (poszkodowany) oraz wynika to z dokumentu protokołu szkody, który poszkodowany podpisał. Dodatkowo, jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 sierpnia 2017 r., konieczność dodatkowego kontaktu z ubezpieczycielem, w praktyce zwykle telefonicznego, nie może być uznana za niedogodność, która uzasadnia poniesienie wyższych kosztów najmu. Co więcej, należy uznać że w ramach ciążącego na poszkodowanym obowiązku minimalizacji szkody i współdziałania z dłużnikiem (ubezpieczycielem), mieści się obowiązek niezwłocznego zasięgnięcia informacji co do tego, czy ubezpieczyciel może zaproponować poszkodowanemu pojazd zastępczy równorzędny uszkodzonemu (zniszczonemu). Można zgodzić się z poglądem, że co do zasady, poszkodowany nie

miał obowiązku poszukiwania podmiotu prowadzącego działalność wynajmu samochodu za stawki czynszu niższe niż oferował powód, ale w niniejszej sprawie to pozwany w ramach minimalizacji szkody przejął ciężar takiego poszukiwania i wskazał stawki najmu jakie będą stosowane w przypadku skorzystania z najmu pojazdu u firm współpracujących z ubezpieczycielem, a więc stawki akceptowane przez ubezpieczyciela.

Sąd Rejonowy podziela argumentację wyrażoną w uzasadnieniu w/w uchwały Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2017 r. Sąd Najwyższy wskazał bowiem, że jeżeli istotne warunki wynajmu proponowanego przez ubezpieczyciela (we współpracy z przedsiębiorcą wynajmującym pojazd) czynią zadość potrzebie ochrony uzasadnionych potrzeb poszkodowanego, nie ma podstaw, by obciążać osoby zobowiązane do naprawienia szkody wyższymi kosztami związanymi ze skorzystaniem przez poszkodowanego z droższej oferty. Jak wskazał Sąd Najwyższy, przemawia za tym nie tylko zasada proporcjonalności, nakazująca uwzględnić godne ochrony interesy poszkodowanego i dłużnika, ale także ogólniejszy wzgląd na racjonalność ekonomiczną rozwiązań prawnych. Trudno bowiem pominąć, że proponowanie przez ubezpieczycieli (we współpracy z innymi przedsiębiorcami) pojazdów zastępczych jest ze względu na efekt skali i związaną z tym efektywność kosztową rozwiązaniem korzystnym dla ogółu ubezpieczonych, gdyż ogranicza koszty ochrony ubezpieczeniowej (i tym samym wysokość składek),

Jeśli poszkodowany pomimo propozycji zaoferowanej przez ubezpieczyciela, zdecydował się na najem pojazdu zastępczego po wyższych stawkach (nawet jeśli były one stawkami rynkowymi) – to winien w takim przypadku wykazać, że poniesienie wyższych kosztów najmu było celowe i ekonomicznie uzasadnione. Niewątpliwie, zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 6 k.c. ciężar udowodnienia ekonomicznej zasadności poniesionych kosztów najmu, wyższych od tych zaproponowanych przez ubezpieczyciela spoczywał na powodzie.

Zatem, nawet jeśli, jak twierdzi powód, stawka najmu, którą zastosował była stawką rynkową, to winien on wskazać, że w okolicznościach niniejszej sprawy, zastosowanie stawki rynkowej wyższej od tej, którą zaproponował pozwany było celowe i ekonomicznie uzasadnione. Temu powód nie sprostał.

Reasumując należało zasądzić kwotę 190,00 zł za dwa dni najmu pojazdu zastępczego w stawce po 95,00 zł brutto za dobę, o czym orzeczono w pkt I sentencji wyroku. Dalej idące żądanie Sąd oddalił.

Odsetki od kwoty wskazanej w pkt I Sąd zasądził, zgodnie z żądaniem powoda wyrażonym w pozwie, tj. od dnia 1 sierpnia 2017 r.

Odnosząc się do żądania pozwu w zakresie odsetek należy zaznaczyć, iż kwestię tą reguluje art. 817 1 k.c. w zw. z art. 481 1 k.c. Zgodnie z tymi przepisami, jeżeli nie umówiono się inaczej, ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie dni trzydziestu, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku, przy czym w razie gdy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, zakład ubezpieczeń wypłaca bowiem odszkodowanie w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia o szkodzie.

Normy prawnej zawartej w art. 481 I k.c. nie można stosować w oderwaniu od charakteru świadczenia głównego i funkcji odsetek jako świadczenia ubocznego. Skoro powód przed wytoczeniem powództwa zgłosił szkodę pozwanemu pozwany powinien spełnić świadczenie w terminie 30 dni, który to termin wynika z art. 817 1 k.c. Termin ten ma znaczenie o tyle, że konkretyzuje pojęcie niezwłocznego spełnienia świadczenia, o którym mowa w art. 455 k.c. To, że pozwany w oparciu o własne postępowanie dowodowe przeprowadzone w toku likwidacji szkody odmiennie ocenił fakty, nie może skutkować tym, że nie popadł w opóźnienie w spełnieniu świadczenia. Wynika to również z tezy wyroku Sądu

Najwyższego z dnia 22 października 2003 r., sygn. akt II CK 146/02, LEX numer 82271.

Powód zawiadomił pozwanego o wynajęciu pojazdu zastępczego i wysokości stawki przesyłając fakturę z dnia 29 czerwca 2017 r., a pozwany zapłacił jedynie część kwoty w dniu 5 lipca 2017 r., tj. kwotę 475,00 zł. Pozwany pozostaje

zatem w opóźnieniu spełnienia świadczenia i żądanie zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 1 sierpnia 2017 r. było uzasadnione.

Wobec uwzględnienia tylko części roszczenia powoda Sąd koszty procesu pomiędzy stronami wzajemnie zniósł na podstawie art. 100 k.p.c.

Powód poniósł koszty opłaty sądowej od pozwu w kwocie 30,00 zł, część kosztów opinii biegłego w wysokości 700,00 zł, koszty zastępstwa procesowego w kwocie 90,00 zł, koszty opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł.

Pozwany poniósł część kosztów opinii biegłego w kwocie 474,07 zł, koszty zastępstwa procesowego w wysokości 90,00 zł i koszty opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł.

Wysokość wynagrodzenia pełnomocników stron, będących radcami prawnymi ustalono w stawce minimalnej na podstawie 2 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U z. 2015 r., poz. 1804) w brzmieniu obowiązującym w chwili wniesienia pozwu, tj. w dniu 17 lipca 2020 r.a